

Är det ett brott att vara kvinna?

Hedendomen kännetecknas än i dag av ringaktning för kvinnan. Ex. Indien. I vårt land borde dock det tjockaste mörkeret vid detta laget vara skingrat. Birger Jarl och Oskar I ha upplyst den svenska kvinnan till likställighet med mannen i fråga om arvsrätt. Sedan dess har hon nu i sjuttio år väntat på likställighet i än flera avseenden. Men på det yttersta i dessa dagar har frågan om "nodärna och rättvisa" lönegrunder framkommit med sitt veto. Kulmen för kvinnans anseende är nådd, hon skall trängas tillbaka. Man måste fråga, om det är ett brott att vara kvinna, eftersom folkskollärarinnorna skola erlägga böter och mista rättigheter, icke därför som skulle kvinnan ha lättare skolarbete eller sköta det mindre samvetsgrant än mannen, utan endast därför att hon är kvinna.

Folkskollärarna ha nämligen begärt,
att lärare skall ha större ålderstillägg, om han är man;
att ~~gift~~ lärare skall för giftermål ha 300 kronor årligen, om han är man;
att gift lärare, som blivit välsignad med barn skall ha årliga barnpremier,
om han är man samt

att kvinnlig lärare skall ha lika ansvarskyldighet och samma omsorg
om den manlige lärarens efterlevande änkor och barn som han själv.

En lönenämnd har sedermera funnit somliga av dessa anspråk allt för grovt tillyrade och föreslagit ändringar icke just för att minska klyftan mellan man och kvinna, utan troligen för att det, som nämnden menar, icke skall se så illa ut. Senaste förslaget har sålunda blivit, att grundlönen skall sänkas för kvinnan och höjas för mannen. Premier för de manliga lärarnas barn skola utgå. — Och härmed ha lärarna låtit sig nöja.

Dels från lärarkåren, dels från lönenämnden hava framhållits bland andra följande

Motiv

1 Mannen har större behov än kvinnan. Jag frågar varför! - Han behöver väl två potatisar och en sked gröt dagligen mer än kvinnan; men så länge det på samma ort är omöjligt för en kvinnlig elev att få billigare inackordering än en manlig, få vi tillstå, att seminarieutbildningskostnaden är lika för båda könen, trots alla kalkyler och beräkningar, som vilja visa motsatsen. Under den därpå följande hjälpstiden skapas olika behov: den ena hjälper sig själv den andra rekvirerar hjälp, den ena reparerar, den andra köper nytt, den ena begagnar såg, yxa och spade, den andra gungstol och krocket o.s.v. i oändlighet. Det är blott fråga om, hurvida enkelheten, omtänksamheten och fliten bör bestraffas samt oföretagsamheten och vårdslösheten uppmuntras och belönas eller tvärtom. Spotta bort cigaretten och ta reda på västknappen skolherrar! På s. k. lediga ständer och under ferierna har en man mångfaldigt flera och bättre tillfällen att skaffa sig bispörljänster än en kvinna. Han borde sålunda ha större möjlighet än en kvinna att med knapp lön dra sig fram.

Om det är nödvändigt att tala om "behovsprinciper," så finns det ju även behöfvande kvinnor bland pianinor, speglar, schäslonger, gobelänger, draperier och flöt, på namnsdagar, födelsedagar, fester kafferep och bekräftar; med livslida, fattigdom, skulder, nattvaka, magkatarr, mjuka, vita händer, små fötter och än mindre skor. Skall behovsprincipen tillämpas även där?

2 Värnplikten kommer att något hindra den manliga seminarieelevens utbildning. Medgives. Han behöver dock icke under tiden ådraga sig skulder, då han ju har frida och kläder jämte en liten dagarlönning. Frånsett lönefrågan är dock mannens ställning och lott så mycket lyckligare än kvinnans, att troligen ingen yngling skulle vilja bortbyta den för att slippa värnplikten. Skulle emellertid den värnpliktiges tidsförlost ersättas, kan betalningen dock icke bli så hög ärligen, fördelat på 33 års tjänst. Och ~~tja står för beräkna under uppväxningstiden.~~

3 Äktenskapet. Om jag springer över "äktenskapsbalken," menar läraren, inträffar ett olycksfall, som berättigar till skadeersättning. Nej, säger jag. Olycksfallet är ej obligatoriskt. Men det finns ju kvinnor, som "arbeta intet, ej heller spinna, och Salomo i all sin härlighet var dock icke så klådigt som en av dem." Gift dig med en sådan och skyll dig själv! En annan gifter sig med en kvinna, vars rikedom består i hälsa, livslust, sparsamhet, flit och förnöjsamhet. Öften ett par provår kan jag säga: "Nu haver han hugnat och du pinas." Grålockskundrakronorna förslår ej som plåsterlappar på dina sår.

Enkelt levnadssätt och sparsam hushållning ger annat resultat: Jag började utblottad min lärarbana. Inart hade jag dock i småskolan sammansparat 200 kronor. Lönen var ju 60 kronor pr termin, och så mycket fick ej levnas usyn. Med sparkassan reste jag till folkskoleseminariet. Föräldrarna kunde ej ens gå i borgen för mig, och hur jag kunde få låna till behovet, vet jag ej nu. Då jag tänker på Guds birstånd genom flyddade tider, kan jag icke hålla tillbaka mina tacksamhetsårar: nu är jag skuldfri, mina 11 barn ha haft mat och kläder, troligt visserligen, men de ha aldrig lidit brist. Det tillkommer hustrun lika stor berömmelse här för som mig själv. Härliga kvinna!

4 Läraren är avgiftspliktig till änke- och pupillkassan. Detta lärar också vara ett skäl för högre lön. Till denna kassa, upprättad för lärarnas efterlevande änkor och barn, bidrager även staten. Ingen lif för säkring är därför så billig som denna. Som varande statsinrättning är hon och den solidaste. Att få vara delägare däri är således en stor förmån för lärarna, men ej för lärarinnorna, som ju icke lämna änkor efter sig och endast i undantagsfall barn. Omellertid ha lärarna föreslagit, att lärarinnorna skola vara obligatoriskt pliktiga att i likhet med dem själva underhålla kassan. Lönenämnden har dock ansett detta sätt att behandla kvinnan för fräckt. I stället föreslås nu, att grundlönen skall sänkas för kvinnan och höjas för mannen. Det är väl meningen, att det senare sättet icke skall se så illa ut.

5 Barnen. Den nedgående nativiteten skall upphjälpas med premier för gifta lärarens men ej för gifta lärarinnors barn. Behövs det verkligen hjälp för detta onda åt lärare, men ej ~~för~~ åt lärarinnor? I alla händelser hjälpa penningar dock icke. Diskutera och tvista om detta, eller med andra ord: vispa i rattenheten än en tid, så få vi se!

Men så skola väl barnpremierna åtminstone kunna betraktas som ett rättvist lönetillägg? Härtill må svaras: "Nåttvisa lönsgrunder äro: ersättning för tid och kostnader vid seminariet jämte ränta, något för risken att offra sig och sitt för lärarekallet samt fullgod ersättning för arbetet och ansvaret i tjänsten. Till sådan lön är även kvinnan fullt berättigad, även om det skulle bli något mer än nått och jämnt levnadskostnader för en person. Med samma lön och därtill någon extra förtjänst samt hustruens bistånd och god ^{skola och en man} hushållning kunna uppföstra barn utan den förnedrande barnpremieringen "Den, som synnerligen de sina icke försörjer, är argare än en hedning." Jag skäms att tillhöra koren och i synnerhet det maskulina könet. O, vilket profanerande av kvinnan, barnen och det heliga äkta standet! Äggkläckningsmaskinen, som endast utkläcker men ej uppföder ungarna, framträder alltid för mina tankar, då denna fråga är före. Det är onatur. Det är sämre än djuriskt. Försök att hjälpa skolan mata ungarna, och hela näjden skall genast skaka av skrätt!

6 Fosterlandets kärlek. Om inga andra skäl skulle våga nog för åtkomst av barnpremier, påstå lärarna, att äktenskap och barn är en välsignelse för staten, ehuru de äro en olycka för dem själva: "Vi offra åt staten." — Men är det möjligt att vare sig tro eller begripa sådant? Fosterlandskärlek och offer för betalning! Till fosterlandets premier är nog kärleken större än till fosterlandet självt.

Är det inte meningen, att även en kvinnlig lärare skall få likadana premier för frambärandet av samma offer? Nej, för en gift lärarinnas barn skall staten betala endast i det sällsynta fall att hon lyckats bli uppförd till hustru åt en folkskollärare. Är hon gift t. ex. med en vedhuggare, är hon

genom "behovsprincipen" avstängd. Hon får vänta, tills hon blir änka. Som hustru får hon intet familjebidrag, hade hon än att ensam försörja icke blott barnskaran utan även en t. ex. obotligt sjuk man.

Några sådana lösentredningar till, och kvinnan skall ej vara långt från Indien, liksom mannen ej heller skall ha långt till det gamla Sparta med sina barn, offrande dem åt staten, men, pysligt att säga, nu säljande dem mot betalning pr styck och par, som vore det slaktboskap och viltbräd.

7 Det skulle vara alltför oförsynt närgånget att utforska lärarinnaornas familjeförhållanden och verkliga levnadsbehov. Så motiveras det, att en familjeförsörjande hustru icke skall få något familjeunderstöd. Men motivet är sökt och illa funnet. En nödställd lärarinna skulle väl vara tacksam för att själv få framlägga och styrka sina behov.

8 Lärarinnaorna ådraga staten större utgifter till vikarier och pensioner genom sin under tjänstetiden mera ofta förekommande sjukdom och sin större höstängd, heter det. Jag antager, att detta i någon mån är sant. De spara sig verkligen icke i arbetet. Många hålla i, så länge huvudet kan hållas uppe. De kunna nämligen ej fundera ut, hur något av den lilla lönen skall kunna avvaras till bidrag åt en vikarie. I vissa fall kan således den större sjukligheten bero på mindre råd att vila. Visst är, att genom sjukdom blir den ekonomiska bristen än mera kännbar. Den höga åldern hjälper heller icke upp ekonomien. Genom detta motiv ha kommittén, nämnder och möten tillstått, att kvinnans behov är större än mannens. Det intresserar därför att se, hur den "rättsvisa behovsprincipen" verkar till den i större behov varande kvinnans hjälp. Jo, kvinnans större behov taget som motiv för, att hon skall ha mindre mindre lön än mannen; ty då staten måste betala mer till vikarier samt därtill en eller en och en halv års pension mer åt henne, så får hon i stället vara nöjd med mindre lön. Med andra ord: hon får under sin ordinarie tjänstetid genom förminskad lön betala en årlig avgäld, för att hon tar i för allvarsamt i skolan

och bli spik, samt därför att hon på siktade en mera seglivad. Mannens
store behov ~~seeser~~ gör att han skall ha store lön, kvinnans, att hon
skall ha mindre. I den det ett kraft att vara kvinna. Det tycks inte
vara för tidigt, att kvinnorna genom stark samvardsföreläring börja,
oberoende av sina egna bröder i arbetet, verka för ena-
samhet i hushåll.

2. kvinnorna ha dock själva varit med om att försöka dessa "naturliga" hushålls-
förhållanden ha de frukten av männens djärighet och kvinnornas medsympatier.
de icke gå med på den "naturliga" fördelningen, fridarna de dämnet att
utse till hushållsförhållning även för sig själva. Men stors beaktningar. Den
en partens önskan att sig de flesta och bästa. När delningen på ett
sättas det på enighet. Det heter ständigt: "När man måste lösas i enhetens
tecken, annars lösas den ej alls."

Giftsödanotioner.

Det går verkligen bra ihop för kvinnorna: en kvinnans notationer
är 102 (utan kvinnans önskan?) och grekar, att familjelivetsnoteringar alla
först skola beaktas, kvinnande att framtiden, då det verkligen uppträde
vara klar, en hushåll ~~notering~~ med familj och beaktas av både kvinnan
kunna på något store lön än den utvärde.

Men, då en notationer är 106 tecknare och notationer, som begär
att alla statens funktionärer skola med familjelivetsnoteringar dela skam-
men och förordningens att notationer (fadderyrken,
tidens att någon inder och notationer end, att arbetare, hushålls-
och alla drages familjelivetsnoteringar ha samma beaktning från staten för samma
till staten beakta offer.

Men den tiden, att staten vill och kan elaga sig detta, verkligen aldrig
kommer, vare det mycket önskligt, att någon vilde notationer en en mindre
önsking t.ex. av 100 kvinnor i alla hushållsnoteringar som en hushållsnotering på att

4/1
att något mer vore att vänta så snart bättre konjunkturer kunde medge
det. Det är alltså brydsammast för de unga, som ännu ha studie-
skulder och så liten lön. För en lång tid sedan var begynnelse-
lönen 600 kronor; men min erfarenhet är, att detta förslag mer
då än nu.

Familjefader.